

II. RÁKÓCZI FERENC KÖNYVTÁR

3530 MISKOLC, GÖRGEY A. U. 11.

46/503-120 | RAKOCZI@RFMLIB.HU | WWW.RFMLIB.HU

6-16-95/2024.

H. Huel B.
K. Huel B.
SCEU!
J

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár tájékoztatója
a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében

Csobád

település számára

2023-ban nyújtott szolgáltatásokról

INÁNCISI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL CSOBÁDI KIRENDELTSÉGE IKTATÓ		
Érkezés:	Iktatás:	Száma:
2024 JÚL 03.	2024 JÚL 05.	Cs/944-1/2024
Meléklet:	Lapszám:	Ügyintéző:
-	- 5 -	Huel K.B.

BEVEZETÉS

Az 1997. évi CXL. törvény 64. § értelmében Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye kistéplési könyvtári ellátásának megszervezése és folyamatos biztosítása a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár feladata, melyet a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működéséről szóló 39/2013 (V. 31.) EMMI rendelet előírásainak megfelelően alakított ki.

A jogszabályok szerint az 5500 főnél kisebb lélekszámú települések önkormányzatai a kötelező könyvtári ellátást nemcsak nyilvános könyvtár fenntartásával, hanem a vármegyei hatókörű városi könyvtár szolgáltatásainak igénybevitelével is teljesíthetik. Vármegyénkben 2023-ban 332 település élt ezzel a lehetőséggel és vette igénybe ezt a szolgáltatást. Könyvtárbuszos ellátást a települések 15,9%-a igényelt, míg az önkormányzatok 84,1%-a arra törekedett, hogy helyben biztosítsa a könyvtár és a közösségi tér nyújtotta lehetőségeket. A rendelet maradéktalan betartása mellett a szolgáltatásszervezés során törekedtünk a vármegye sajátosságai (településszerkezet, demográfia, hátrányos helyzet) és a helyi igények figyelembevételére. Legfontosabb alapelvünk a gazdaságos és hatékony üzemeltetés.

A feladatokat 12 fős Területellátási osztály látja el, mely közvetlenül az igazgató irányítása alá tartozik.

Az évek folyamán intézményünk vezetésében, és a fenntartó önkormányzatok vonatkozásában is sok változás történt. A használók igényeinek átalakulása a szolgáltatásokban is több módosítást eredményezett ezért felülvizsgáltuk és kiegészítettük a korábbi könyvtárellátási szolgáltatás biztosítására vonatkozó megállapodást. A módosításokat mind a 332 polgármester elfogadta, így munkánkat 2023-tól az új szerződésben foglaltak szerint folytattuk.

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár a költségvetési törvényben meghatározottak szerint a vármegyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működtetésére 2023-ban **259.469.300 Ft** állami támogatásban részesült. A költségvetési forrás felhasználását szigorú tervezés mellett, a települések igényeit is figyelembe véve, előzetes helyzetfelmérést követően végeztük. Ennek során alap dokumentumként használtuk a 39/2013. (V. 31.) EMMI rendeletben meghatározottakat, így valamennyi beszerzést, fejlesztést a vármegyei hatókörű városi könyvtár koordinált, s a forráskezelést is központilag bonyolítottuk. Valamennyi árajánlatkérés, megrendelés, számlakezelés a szolgáltató intézményben zajlott, biztosítva a források hatékony felhasználását, átláthatóságát, a nyilvántartások egységességét. A dokumentum-beszerzést továbbra is kiemelten kezeltük. Közbeszerzési eljárást bonyolítottunk le, mert a dokumentumbeszerzési keret nagysága ezt kötelezővé tette. A könyvek szállítását, a

közbeszerzési eljárás nyertese, a Könyvtárellátó Közhasznú Kft. végezte. Jelentős összeget fordítottunk a folyóiratok megrendelésére, figyelembe véve a helyi igényeket.

2023 első felében még érezhető volt az energiaválság hatása, ami jelentős változást hozott az intézmények működésében és visszaesést eredményezett a szolgáltatások területén. A Könyvtári, információs és közösségi helyek nagyobb része rövidebb nyitvatartási időben volt elérhető. Néhány esetben az önkormányzat radikálisabb lépésre kényszerült: a könyvtár épületében csak temperáló fűtést engedélyezett, a munkatárs pedig egy másik, - a könyvtár közelében lévő - helyszínen (önkormányzat, iskola) végezte tovább feladatait. Ez egyrészt a helyi szolgáltatásban okozott komoly fennakadásokat, másrészt a területi referensek és a könyvtári munkatársak együttműködését is megnehezítette. Ugyanakkor több településen új online szolgáltatásokat vezettek be, melyek segítségével a továbbiakban is kiszolgálták az olvasóikat.

Az energia veszélyhelyzeti korlátozások a könyvtárbuszainkat nem érintették, mindkettő a szokásos menetrend szerint járta a településeket.

A KSZR működtetésére rendelkezésre álló állami forrás jelentős részét a településeken igénybe vehető szolgáltatásokra, azok fejlesztésére használtuk fel, de jelentősebb beruházásokra is sor került. Valamennyi település dokumentum-ellátása mellett arra törekedtünk, hogy biztosítsuk a könyvtári, információs és közösségi terek informatikai ellátottságát, bővítsük eszközparkját.

A növekvő infláció miatt azonban kevesebb dokumentumot, informatikai eszközt és bútort tudunk beszerezni a települések számára.

Az egységes arculat és egységes megjelenés érdekében központilag biztosítjuk az információs táblákat, biankó plakátokat, szóróanyagokat. Ezzel is igyekszünk népszerűsíteni a településeken igénybe vehető könyvtári szolgáltatásokat, az ott megszervezett, központilag koordinált programokat és egyéb eseményeket. A vármegyei KSZR információk portálunkon, a www.bazkonyvtar.hu-n jelennek meg. Itt megtalálhatók a könyvtárak adatai és az aktuális hírek.

A KSZR-hez való csatlakozás lehetőséget ad a települések lakosságának a korszerű, minőségi könyvtári szolgáltatásokhoz való hozzáférésre. Ennek feltétele a könyvtár helyének megfelelő megválasztása és kialakítása. 2023-ban a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) által kiírt „Kistelepülések könyvtárainak szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése” pályázat segítségével 1 szolgáltatóhely újult meg teljeskörűen. KSZR-keretből további 3 település könyvtári tereit töltöttük meg új bútorokkal. Több könyvtárban egy-egy részleg felújítása történt meg jelentős összegű ráfordítással. A korszerűsített terekben megélénkült a közösségi élet, nőtt az érdeklődés a könyvtári szolgáltatások iránt, ezért továbbra is kiemelt figyelmet fordítunk a szolgáltatóhelyek fejlesztésére azokon a településeken, ahol a fenntartó önkormányzat is partner ebben.

Minden évben tervszerűen, észszerű arányosságra törekedve osztjuk fel a rendelkezésre álló állami forrást. Biztosítjuk az átláthatóságot a rendelkezésre álló dokumentum- és eszközbeszerzési költségek, a rendezvénykeret, a kézműves anyagok beszerzésének forrása és az előfizetett folyóiratok költségeinek tekintetében.

Összességében elmondható, hogy a tudatos tervezés eredményeként folyamatosan fejlődnek a kistelepülési könyvtárak, fokozatosan bővül a helyben igénybe vehető szolgáltatások köre, növekszik azon települések száma, melyek megújultak és megújulnak.

A TELEPÜLÉS KÖNYVTÁRELLÁTÁSI HELYZETE

A könyvtár elhelyezése, az épület adottságai és a belső terek állapota a szolgáltatások biztosítására alkalmas.

A könyvtár heti 12 órában tart nyitva, ami a jogszabályi előírásoknak megfelel.

A beiratkozott olvasók száma 25 fő, a teljes lakosság csupán 3 %-a, amely kisteleplési szinten alacsonynak tekinthető.

A személyes, helyben használat 2 alkalom volt. 2023-ban az olvasók nem kölcsönöztek könyvet vagy folyóiratot.

A KSZR KERETÉBEN NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Gyűjteményszervezés

A szolgáltatóhelyre 84 db dokumentumot helyeztünk ki 204.874 Ft értékben. 2023-ban a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. 39 %-os kedvezményt biztosított a könyvtári szolgáltatóhelyek számára vásárolt könyvek esetében. A települések igénye szerint a könyvek tartós letétként kerültek kihelyezésre.

A könyvtárba 5-féle folyóiraatra fizettünk elő 62.290 Ft értékben.

Könyvtárközi kölcsönzés

E szolgáltatás keretében valamennyi, a magyar könyvtári rendszerben fellelhető dokumentumhoz biztosítjuk a hozzáférést. Igény esetén a település könyvtárosa e-mailben, vagy telefonon jelzi, mely könyvre, folyóiratcikkre van szükség. A kért könyvet a GLS csomagküldő szolgálat juttatja el a szolgáltatóhelyre, majd a határidő (3 hét) lejártá után a könyvtár munkatársa válaszborítékban küldi vissza könyvtárunk részére. A válaszküldemény szolgáltatás ingyenes, a postaköltséget könyvtárunk fizeti. A település nem élt ezzel a lehetőséggel.

Információs szolgáltatás

A lakosság korrekt tájékoztatását, a könyvtári szolgáltatások népszerűsítését kiemelt feladatunknak tekintjük. Könyvtárunk gyűjti a településekre vonatkozó információkat, melyek mindenki számára elérhetők a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban.

A Vármegyei Tudástár portálon elhelyezett, letölthető biankó plakátok, meghívók és egyéb anyagok közvetlen segítséget jelentenek a könyvtárosoknak. A nyomdai úton előállított propagandaanyagok és a könyvtári épületek homlokzatára került információs táblák szintén az állami támogatásnak köszönhetően készülnek el.

2023-ban folytatódott a szolgáltatóhelyeken lévő állományok feltárása, melynek segítségével a helyi példányok a nap 24 órájában elérhetők a Corvina elektronikus katalógusban. A példányadatozást megelőzően a területi referensek átválogatták az állományt és kezdeményezték az elhasználandó vagy tartalmilag elavult példányok kivonását.

Közösségi szolgáltatások

A lakosság érdeklődésének felkeltése, az olvasáskultúra fejlesztése, a közösségi élet fellendítése érdekében - a könyvtáros és az önkormányzat javaslatait figyelembe véve - rendezvényeket szerveztünk a gyermekek és felnőttek számára.

A település lakossága Zsbeházi Ferenc interaktív műsorán vehetett részt. Az előadásokra 150.000 Ft összeget fizetett ki könyvtárunk.

A települések könyvtárai az országos rendezvénysorozatokhoz kapcsolódva a márciusi Internet Fiestán és az őszi Országos Könyvtári Napokon online játékokkal, versenyekkel, ismeretterjesztő előadásokkal, kézműves foglalkozásokkal várták az irodalombarát felnőtteket, játékra, kézműves alkotásra vágyó gyermekeket. Szép számmal vették részt a települések lakói a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár által indított Vedd sikeresen az akadályokat online szabadulósobánkban! című játékban, Az én Petőfi-versem című rajzpályázaton, a Hahó, könyvtársak! és a Gyermekolvasók királynője és királya című olvasásnépszerűsítő játékokon.

Szakmai képzés, továbbképzés

2023-ban a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár munkatársai személyes látogatások alkalmával, e-mailben vagy telefonon többször nyújtottak támogatást, módszertani segítséget a települési könyvtárak számára.

Májusban gyakorlatorientált továbbképzést szerveztünk a vármegye könyvtárosai számára. ahol nemcsak előadásokat hallhattak a résztvevők, hanem csoportmunka keretében gyakorlati feladatok megoldására is sor került. Célunk az volt, hogy a résztvevők megismerjék a 21. század sikeres könyvtári működésének alapjait, és elmélyítsék ezzel kapcsolatos ismereteiket.

Októberben került sor a vármegyei könyvtárosok 17. találkozására Regécen. Brindzik András team coach a kiegészítés megelőzésére, a szakmai önismerettel és a coaching szemlélettel kapcsolatos tapasztalatait osztotta meg a résztvevőkkel. A szakmai tapasztalatsere mellett, új módszereket mutattunk be az olvasás megszerettetéséhez, népszerűsítéséhez. Itt került sor – a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár által alapított – Pro Bibliotheca díj átadására. Ezt követően a település polgármesterének kalauzolásával megtekintettük a felújított regéci várat. A találkozón 92 kolléga vett részt a vármegye településeiről.

Szakmai munkánkban kiemelt hangsúlyt kapott a humán erőforrás képzése, továbbképzése. 2023-ban is arra törekedtünk, hogy a kistéleplési munkatársak közül minél többen szerezzenek a jogszabályban is előírt szakmai végzettséget, megteremtve ezzel a minőségi szolgáltatás alapjait. Az akkreditációt követően, 2023 szeptemberében maximális létszámmal indítottuk el segédkönyvtáros tanfolyamunkat, amin egy KSZR-es szolgáltatóhelyen dolgozó könyvtáros vesz részt.

Eszközbeszerzés

2023-ban az éves terv alapján, rögzített ütemezés szerint fejlesztettük a kistéleplési könyvtárak eszközparkját. A vásárolt eszközök a vármegyei hatókörű városi könyvtár tulajdonában maradnak, csak a szolgáltatás részeként kerültek ki a könyvtári terekbe. Az eszközök biztonságos megőrzése a fenntartó felelőssége. A gépek távfelügyeletét, karbantartását a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár munkatársai végzik, gondoskodva a rendszer fenntartásáról, a szoftverek jogtisztaságáról, a biztonságos működésről is.

Egyéb szolgáltatások

A helyi könyvtáros által megtartott kézműves foglalkozásokhoz 15.000 Ft értékben biztosítottuk a kreatív alapanyagokat, a napi munkához pedig irodaszereket, nyomtatványokat vásároltunk és juttattunk ki a településre.

ÖSSZEGZÉS

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében a feladatellátásra biztosított állami támogatás hatékony felhasználásával a lehető legjobb, az adott településeken elvárt szolgáltatásokat igyekeztünk nyújtani az ott élők számára. A gazdaságosságot, hatékonyságot segítette a központi beszerzés, mert így – a magas kedvezményeknek, és az ÁFA visszaigénylésnek köszönhetően – magasabb értékben tudtuk a szolgáltatásokat biztosítani. A fenntartó önkormányzatok többségével szoros együttműködést sikerült kialakítani. A legtöbb település vezetése elkötelezett a könyvtári feladatok ellátásában, biztosította a megfelelő környezetet, a szolgáltatóhelyek nyitvatartását, elérhetőségét, sokszor plusz anyagi ráfordítással (könyvtár felújítás, festés, karbantartás stb.). A közös munka eredményeként minőségi szolgáltatások érhetők el a földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül. A közösségi tér biztosításával a helyi közösségek megerősödhetnek, új közösségek alakulhatnak, nőhet a település megtartó ereje.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszert nem csupán a központi támogatás szétszétadására hozták létre, hanem azért, hogy a szolgáltatóhelyeken fellelhető szakmai tudás, érték hozzáadásával, az intézmény működéséből adódó lehetőségek kihasználásával folyamatosan fejlesszük az elérhető szolgáltatásokat valamennyi érintett település vonatkozásában.

Miskolc, 2024. május 14.

Varga Gábor
igazgató

